

Mededelingenblad van de afdeling
Rijnland
van de Nederlandse Genealogische Vereniging

ngv

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

Ontdek jouw verhaal

De Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) is een landelijke vereniging met verschillende regionale afdelingen. Voor de regio van **afdeling RIJNLAND** gelden de postcodes: 2170-2179 (Sassenheim, Lisse), 2200-2259 (Katwijk, Noordwijk, Rijnsburg, Valkenburg, Voorhout, Voorschoten, Wassenaar), 2300-2399 (Leiden, Oegstgeest, Leiderdorp, Warmond, Roelofarendsveen, Zoeterwoude, Hazerswoude), 2400-2439 (Alphen a/d Rijn, Bodegraven, Nieuwkoop), 2442-2489 (Ter Aar, Aarlanderveen, Zwammerdam), 2500-2529 ('s Gravenhage Centrum, Laakkwartier), 2560-2599 ('s Gravenhage Segbroek, Zuiderpark, Scheveningen, Haagse Hout annex Mariahoeve), 2730-2739 (Benthuizen).

Het lidmaatschap van de NGV, waarbij u de gedrukte versie van het blad Gens Nostra ontvangt, is € 45,- per jaar. Het digitale lidmaatschap kent een lagere contributie van € 36,-. Voor meer informatie, aanmelden en wijzigingen doorgeven kunt u uitsluitend terecht bij de landelijke centrale ledenadministratie: op de website <https://ngv.nl/lid-worden> of Ledenadministratie NGV, Postbus 50, 3980 CB, Bunnik. Naast het lidmaatschap van onze afdeling kan men zich aanmelden voor een lidmaatschap van andere regionale afdeling voor € 11,- per jaar per afdeling.

Zie voor de items 'Collecties', 'Ledenservice' en 'Nieuws' van de NGV op de website: <https://ngv.nl/>

Bij het kopje 'Ledenservice' vindt u **de agenda van alle afdelingen** zoals alle **lezingen** in de regio.

Adres verenigingscentrum: Kosterijland 3-5, 3980 CB Bunnik.

Openingstijden: woensdag op afspraak, elke donderdag en 2^e zaterdag van de maand van 10-16 uur, behalve op feestdagen.

Afdeling Rijnland / jaargang 26 / nr. 75 / januari 2021

Inhoudsopgave	Pag.
Genealogie niet in lockdown	3
Activiteiten afdeling Rijnland	5
Website NGV 2.0	7
Het avontuurtje van Annemie Singerling	9
Bronnenboek 26: Rijnsburg	15
Kwartierstaat Piet Vis	16
Oud schrift	19
Arie Vlasveld verdedigt de paus	20
Transcriptie oud schrift	22
Jaarverslag 2020 NGV-Rijnland	24
Boek 'Anthony Hallet, de geschiedenis van de koopman en zijn fonds	27
Wetenswaardigheden:	29
- Vrouwelijke studenten aan de universiteit	29
- Boek 'Onze Heerlijkheid Alkemade'	30
- Roman over waargebeurde moord in de Weijpoort	30
- Online-bronnen voor de laatmiddeleeuwse Nederlanden	31
- Boek 'Kris kras door Rijnsburg'	31
- België, Van den Broele genealogische databanken	32
- Website 'Bronbewerking Noordwijk en Noordwijkerhout' verder uitgebreid	32
- Boek 'Tussen Voorschoten en Leiden'	33
Afdelings- en bestuursinformatie	34

*Het bestuur
goede
en veel
inspiratie toe*

*wenst u allen een
gezondheid
genealogische
in 2021.*

Genealogie niet in lockdown

Bovenstaande titel, zou een krantenkop kunnen zijn bij een artikel over de genealogische activiteiten in onze regio. Er gebeurt op verschillende plaatsen veel. Onder leiding van ons bestuurslid Jan Leeuwenhoek wordt door een aantal leden hard gewerkt aan de uitgave van een publicatie uit de kerkrekeningen van Rijnsburg, over begraven in de periode 1588-1678. Recent is op een onverwachte plaats een rekening uit 1571 tevoorschijn gekomen met vijf begraafinschrijvingen. Dus nog in de katholieke tijd. Zo spannend is genealogie.

Voor de grap zeg ik wel eens, dat je als genealoog net een detective bent. Wat dacht u van de moord op Arie Immerseel in de Weipoort? Thea Onderwater, Jos van der Poel en Paul Onderwater van Oud Zoeterwoude stelden zich op als Hercule Poirot en schreven er een roman over. Op blz. 30 geven we u de gegevens over deze adembenemende roman. Zo spannend is genealogie.

Verderop in ons Mededelingenblad schrijft Piet de Baar over het avontuurtje van Annemie Singerling. Het is spannend en tegelijk geeft het een schrijnend inkijkje in de sociale armoede in de Leidse binnenstad rond 1800. En persoonlijk ben ik met het lezen van de naam Singerling dan weer helemaal thuis, op school waren en zijn er klassen vol met namen als Singerling, Blansjaar, Sjardijn en De l'Ecluse. Op pagina 32 vindt u een overzicht met Vlaamse databanken van genealogische gegevens. Genoemde Leidse namen komen veelal uit die streken. Toen ik het overzicht in de aanloop naar deze publicatie zag, mailde ik mijn Vlaamse naamgenoot. Hij is toevallig voorzitter van onze Vlaamse zustervereniging en we spraken een dubbelinterview af in onze beide afdelingsbladen. Dit zit in de pen en het blijkt maar weer dat onze hobby zich niet door een lockdown laat weerhouden. Ik hoop overigens dat samenwerkingsvormen als deze tot nog meer inzicht in familiebanden leiden. Genealogie is ook netwerken. Twee weten er altijd meer dan een.

Jan Six 1. Wikipedia

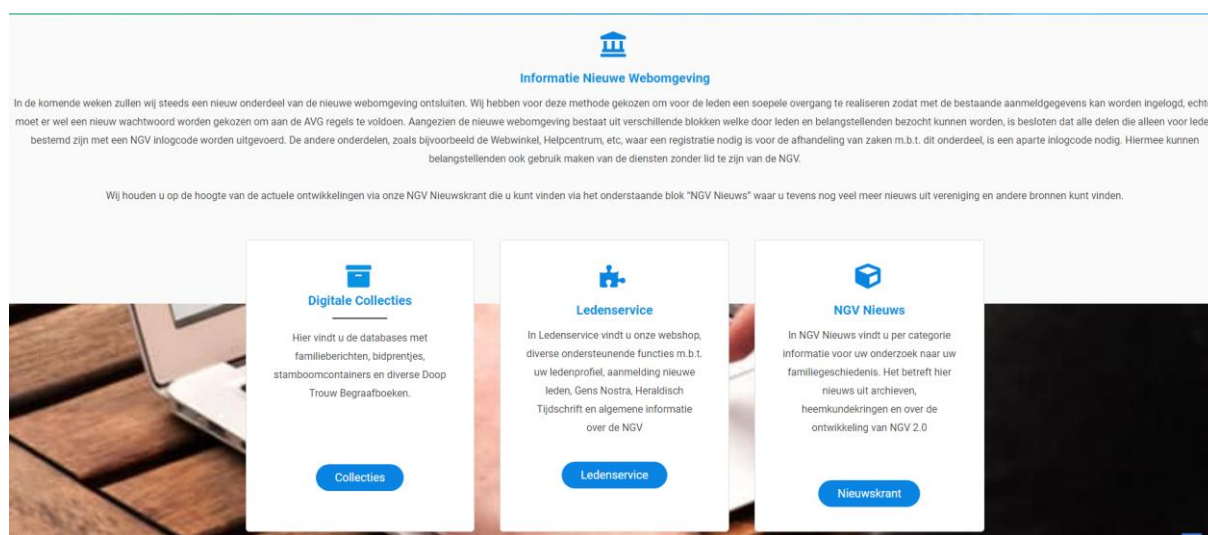
Aan de andere kant van het sociale spectrum, heeft de cultuur-historische vereniging "Oud-Lisse" onder de titel "Sporen van Six in Lisse" - de voetafdruk van een Amsterdamse familie op een dorpsgemeenschap in de jaren 1640-1763 - een mooi boek met veel genealogie

laten uitgeven¹. Hoewel heel anders van opzet, is het een aanvulling op het bekende boek van Geert Mak over deze Amsterdamse import koopmansfamilie. Ook dit is een Frans-Vlaamse familie en ik attendeerde mijn bekende Vlaamse Six op het boek. Genealogie is netwerken.

Wat mijzelf betreft, er is weinig te besturen in deze periode van lockdown. Maar de hobby is zeker niet in quarantaine. Afgelopen dagen werd ik erg blij toen bleek dat ik mijn eigen onderzoek in het Geldersch archief kon voortzetten. Digitaal dan wel te verstaan. Prachtig hoe dit archief op de startpagina van hun site bezoekers aanmoedigt om scans on demand aan te vragen. Nee, de genealogie is juist nu springlevend.

Ik wil u dan ook uitnodigen om een kijkje te nemen op de site van de NGV. Zoals u weet, is de site helemaal in de revisie en nog niet af. Wel is steeds meer mogelijk en de mensen rond het hoofdbestuur werken er ook hard aan. De afdelingspagina's zullen o.a. nog volgen.

Ook versie 3.0. van Gens Data Pro is intussen beschikbaar gekomen. De geluiden die wij als bestuur krijgen, zijn vol positiviteit.

Nu ik toch over digitalisering schrijf kondig ik aan, dat ergens in 2021 ons Mededelingenblad alleen nog digitaal zal verschijnen. De leden zijn er mee bekend dat we als NGV heel erg goed op de begroting moeten letten. Het besparen op portokosten is een van de taakstellingen van het bestuur. Aan de inkomstenkant ligt er daarnaast een aanvaardbare contributieverhoging in het verschiet. Positief is het, dat er – zodra Covid-19 het toestaat – nieuwe leden voor het hoofdbestuur benoemd gaan worden. Daardoor wordt het makkelijker om wensen en ambities uit te laten komen.

De ambities van uw eigen “dicht bij huis bestuur”, zijn praktischer.

Wij hopen echt dat we in het voorjaar van 2021 weer lezingen en andere activiteiten kunnen organiseren. Voor nu wensen wij als bestuur u een mooi 2021 toe in goede gezondheid en met allen die u lief zijn.

1. Jos van Bourgondien e.a. Hilversum, Verloren, 2020

Ab Stikkelorum, voorzitter ad-interim

Activiteiten afdeling Rijnland

Het bestuur van de afdeling Rijnland organiseert verschillende activiteiten. U bent daarbij van harte welkom. Dit geldt ook voor uw burens, vrienden en kennissen die geen lid zijn van onze vereniging.

Afdelingsavonden

De bijeenkomsten worden gehouden in de kapelzaal van:

de **Scheppingskerk, Van Poelgeestlaan 2, 2352 TD Leiderdorp.**

De zaal is open vanaf 19.00 uur. De toegang is gratis. Koffie en thee (€1,50) wordt verzorgd door de koster van de kerk.

Het gebouw is goed rolstoeltoegankelijk. De parkeergelegenheid is ruim en gratis. Er zijn goede busverbindingen zowel vanaf station Leiden Centraal als van station Lammenschans. Zie voor tijden: www.9292.nl.

Activiteiten komend (voor)jaar

Helaas lijken door de corona onze mogelijkheden nog zeer beperkt.

Momenteel kunnen wij helaas niets plannen, maar mocht er weer ruimte ontstaan voor deze activiteiten dan zullen wij dat met u communiceren via de **nieuwsbrief**. De lezingen die u nog tegoed heeft zijn:

- **Pilgrims (fathers, mothers & children) in Leiden en Amerika**
door dhr. Piet de Baar
- **Grasduinen in het Hof van Holland**
door dhr. Hans Endhoven
- **Raadsels rond de stamboom van de familie Pietersen**
door dhr. Hans Roelofs

In overleg met de sprekers zullen de lezingen alsnog worden ingepland. De data zijn in principe de 3^e dinsdag van de maand; 16 februari, 16 maart en 20 april. Maar houd de email maar goed in de gaten!

Voorouderspreekuur

Op onze voorouderspreekuren is iedereen van harte welkom met vragen, zowel leden als niet-leden. Deze spreekuren vinden plaats in de openbare bibliotheek te Leiden. Mogelijke data voor voorouderspreekuren komend voorjaar worden bekend gemaakt via de **nieuwsbrief**.

Wilt u beginnen met onderzoek naar uw voorouders en weet u niet hoe dat moet? Bent u vastgelopen met uw onderzoek of tijdens het onderzoek zijn verschillende vragen ontstaan? U bent van harte welkom op het voorouderspreekuur. U treft daar dan enkele bestuursleden, die met u zullen meedenken en zoeken naar mogelijkheden en oplossingen.

Wij helpen u graag met uw vragen over stamboomonderzoek en familiegeschiedenis.

Vragen in covid-19-tijd?

U kunt in deze tijd van covid-19 ook per e-mail met uw vragen terecht bij de secretaris van de afdeling (secretaris-ryn@ngv.nl). Dan wordt geprobeerd u verder op weg te helpen of de weg te wijzen naar eventuele antwoorden.

Delpher

Naast de lezingen staat ook het geplande bezoek aan Delpher nog op de kalender. Momenteel is daar nog geen nieuwe datum voor gereserveerd, maar ook dit zal te zijner tijd via de **nieuwsbrief** bekend gemaakt worden.

PR-groep van het Bestuur vergadert in coronatijd in de tuin. V.l.n.r. Sytske Visscher, Ank Poland, Ab Stikkelorum en Cees Jan van den Hoek

NGV webomgeving 2.0

De nieuwe website, gestart in 2017, bracht ons niet wat werd gedacht en stelde de NGV voor grote problemen. Na veel gepuzzel en overleg besloot het hoofdbestuur om met een vernieuwde webomgeving aan de slag te gaan. Eind 2019 behoorden de problemen dan ook grotendeels tot het verleden en kon verder worden gewerkt aan de opbouw. Voor de invulling van al deze activiteiten is en wordt een groot beroep gedaan op een groot aantal vrijwilligers. De inzet van velen is het reguliere vrijwilligerswerk inmiddels in ruime mate te boven gegaan. Het hoofdbestuur is zeer onder de indruk van hun inzet en dankt hen daarvoor.

Wat is de stand van zaken najaar 2020?

Digitalisering

Het doet hen dan ook goed te melden dat in Weesp rond Kerstmis dit jaar alle 1,4 miljoen bidprentjes waarschijnlijk gedigitaliseerd zullen zijn. Dat is, ondanks de corona, al veel eerder dan gepland. Nu komt dan het indexeren nog aan de beurt, maar ook dit hopen zij met behulp van speciaal door het team ontwikkelde software binnen afzienbare tijd af te ronden. Wat betreft de knipsels die ook nog geïndexeerd worden; dit najaar zijn weer 1.000.000 scans naar de server verstuurd en er staan nu in totaal 2,5 miljoen scans op de server. Als we daarbij tellen de ruim 36.000 boeken en periodieken die de komende weken ook op de website worden ontsloten en waar de leden op titel, omschrijving, schrijver, etc. de complete bibliotheek kunnen doorzoeken, dan is de NGV al ver gekomen. Daar worden dan begin 2021 ook de bibliotheken van de afdelingen aan toegevoegd. Dit stimuleert mogelijk weer het bezoek aan het informatiecentrum in Bunnik. Daarmee loopt het project Renatus nu de afrondende fase in en zullen binnenkort nog meer onderdelen van de webomgeving vrijgegeven kunnen worden. Daarbij komt dan ook nog een afronding van de backoffice, waardoor de medewerkers in het informatiecentrum weer zonder problemen kun werk kunnen doen.

Webomgeving NGV 2.0

Het centrale deel is inmiddels operationeel. Dat zijn de drie onderdelen:

- Nieuwscentrum
- Helpcentrum

- Ledenservice en webshop [*soms loopt dit programma even vast. Gebruik dan de CTRL-toets samen met de R-toets om verder te gaan*]

Het NGV-nieuws kent de categorieën: Algemeen, Genealogie, Heraldiek, Genetica, Heemkunde, Archieven en Informatica. In het top-menu ziet u uitleg over de krant; een extra categorie NGV 2.0 met de laatste webontwikkelingen; de Agenda met activiteiten binnen de vereniging; de contact-pagina; het archief en een Helppagina. De berichten worden gepresenteerd op datum-volgorde en kunnen in meerdere categorieën voorkomen. Op de home pagina, die op elke nieuwe webomgeving benaderbaar is via de vingervolgorde, staan vijf berichten die een langere periode zichtbaar dienen te blijven.

Aan het niet-centrale deel wordt nog hard gewerkt zoals onder andere de rubrieken *Afdelingen* en *gebruikersgroepen*. Een belangrijk aspect hierin is de beveiliging van het geheel. De webomgeving ngv.nl fungeert als navigatiepunt en is de centrale pagina voor andere onderdelen. Deze zal komende periode worden uitgebreid en in een definitieve presentatievorm worden geplaatst.

De planning

Er staan nog een aantal stevige klussen in de planning. Deze zijn:

- Inrichten administratie voor profielen van leden;
- De pagina's met informatie over de afdelingen;
- De pagina's met informatie over gebruikersgroepen en de bladen Gens Nostra en Heraldisch Tijdschrift;
- Inrichting leden-en contributieadministratie;
- Inrichten Renatus, de nieuw omgeving voor digitale collecties.

Vanwege externe factoren en beschikbaarheid van menskracht geeft het IT-team geen datum. Zij doen hun best om zo spoedig mogelijk deze zaken te realiseren.

Tot slot. Met de beschikbaarheid van NGV-nieuws, NGV-Ledenservice, NGV-helppagina en de evenementenagenda zijn belangrijkste voorzieningen voor het beschikbaar stellen van kennis en informatie aan leden en belangstellenden ingevuld. Als afdeling Rijnland hopen wij natuurlijk dat we heel snel als afdeling weer snel herkenbaar zijn terug te vinden op de website. Wij wensen het IT-team veel succes.

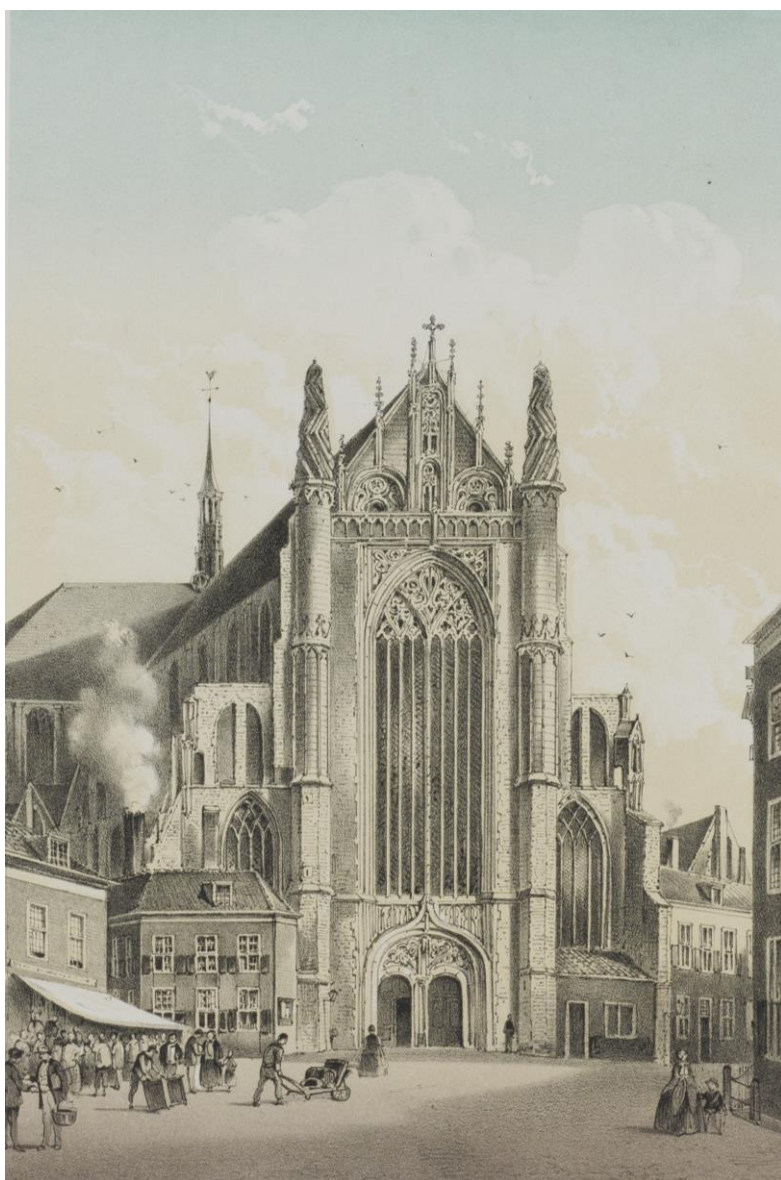
Het avontuurtje van Annemie Singerling

Deel 1

Door: Piet de Baar

Op 3 december 1801 schonk **Anna Maria**, roepnaam Annemie(tje), **Singerling** het leven aan een zoon. Deze werd op zondag 6 december in de Hooglandse kerk tijdens een avonddienst (meestal niet zo druk bezocht) gedoopt als **Johannes**, met als ouders **Jacobus Molendijk** en Annemietje Singerling. Als doopgetuigen werden in het doopboek genoteerd **Johannes Molendijk** en **Johanna Kiewiet**, de grootouders van vaderskant; de dopeling was kennelijk genoemd naar zijn grootvader.

In die tijd was het een voorschrift dat bij elk ten doop aangeboden kind een (voorbedrukt) briefje overhandigd moest worden, waarop door de

Hooglandse kerk. Gerard Jan Bos. 1850. ELO

vader, of iemand anders die kon schrijven (al was het in hanenpoten), de namen van kind, ouders en getuigen waren ingevuld. Geen briefje, geen doop. Alleen vond er geen controle van de gegevens plaats, wat ook moeilijk denkbaar is tijdens een doopplechtigheid met veel huilende baby's, zenuwachtige vaders en soms helemaal geen doopgetuigen.

Vanzelfsprekend was de moeder er toen nooit bij en dus moest een andere vrouw, meestal uit de familie, maar niet bij naam genoemd op het doopbriefje, het kind zoet en ten doop houden. Een

‘vergissing’ kon natuurlijk altijd plaatsvinden en kon later in opdracht van de Kerkenraad gecorrigeerd worden.

In dit geval is in de marge van het doopboek, ruim vier jaar later, genoteerd: *onecht, vid acta syn. van 28 Febr. 1806*. Als je de acta (notulen) van de Kerkenraad daadwerkelijk inziet, valt in die van de vergadering op die dag te lezen: *“Antje Baljoen, geen ledemaete, wonende op de Waardgraft, geeft op order van de Regeering te kennen dat het onechte kind van heur dochter Annemietje Singeling, op den 6den December 1801 in de Hooglandsche kerk clandestien gedoopt en genaamt Johannes, als echt is opgegeeven ten overstaan van Johannes Molendijk en Johanna Anna Kiewiet, E.L. (=echtelieden), wonende in de Langestraat, met verzoek om de fout der aantekeningen op het doopboek en op de doopcedul die zij vertoonde, te herstellen. De vergadering besloot de moeder des kinds bij monde van de Praeses te bestraffen, de fouten te herstellen en de doopgetuigen voor zich te doen ontbieden.”*

Oef, dat is niet niks. Antje zal wel met lood in de schoenen naar de dominees en ouderlingen gegaan zijn, gedwongen door de stadsregering. En dat zij geen lidmaat was, maakte het misschien nog wel erger. Jacobus en Annemie waren dus helemaal niet getrouwd. Hoe zat dat dan allemaal in elkaar?

Of Annemie een kort avontuurtje beleefde of maandenlang verkering had met Jacobus, zal wel lastig vast te stellen zijn, maar een huwelijk uitstellen tot het echt niet meer kon, kwam in die tijden heel vaak voor. Soms kwam de bevalling zelfs vóór het huwelijk, maar was de vader de beroerdste niet en kwam alles toch nog goed. Maar in dit geval is het kennelijk niet goed gegaan. En als dan alle pogingen, soms ook nog van derden, om de toch niet zo heel trouwlustige(n) tot een huwelijk te brengen, gefaald hadden, was er voor de vrouw slechts één mogelijkheid om nog wat te redden: een proces aanspannen wegens defloratie (ontmaagding), kraamkosten (de bevalling, vroedvrouw enz.) en alimentatie (van het kind, tot een bepaalde leeftijd). Als schepenen dit inderdaad rechtvaardig vonden, kon de verwekker of zijn vader of familie flink in de beurs tasten; dit liep vaak in de honderden guldens, zeker als er een alimentatie toegekend werd. Je kon dus maar beter dit soort zaken buiten rechtbanken om regelen. Maar dan moest er wel betaald worden...

Op de vergadering van 7 oktober 1803 van schout en schepenen kwam evenwel aan de orde: *“Jacobus Molendijk, door Anna Maria Cingel zijnde*

aangeklaagd dat hij in gebreke blijft om voor het onderhoud van het kind, door hem bij haar verwekt en genaamd Johannes Molendijk, behoorlijk te zorgen, convenieert met haar, dat hij aan haar tot opvoeding van dat kind tot dat het den ouderdom van agttien jaaren zal hebben bereikt, zal betaalen van 1 October tot 1 April telken jaar per week zes stuivers, en geduurende de overige maanden des jaars per week agt stuivers.” Tja, vlot van beloven, maar traag van dokken...

En dan is er geen andere manier meer over dan te gaan procederen. Maar procederen is duur, en de familie Singerling kon dat niet betalen. Dan moest je maar proberen een advocaat pro Deo te krijgen. Daarom vroeg Anna Maria Cingerling, geassisteerd door haar vader Andries, aan de Schepenbank om, nu Jacobus Molendijk weigerde haar te trouwen of alimentatie te betalen, een proces te mogen beginnen en daartoe een pro Deo-advocaat aan te wijzen. Op 22 juni 1804 kreeg zij daartoe Jacobus Scheltus toegewezen en mocht een proces wegens defloratie, kraamkosten en alimentatie aanspannen. Zoiets gebeurde in eerste instantie bij het college van Vredemakers, een soort commissie uit de Schepenbank (waar nog wel beroep op mogelijk was). In de zitting van 6 juli kwam de zaak aan de orde. In het boek is ingenaaid de citatie (indaging) door een bode met de roede (deurwaarder) van Jacobus Molendijk en diens vader Johannes om te compareren (verschijnen) en te reageren op de eis om met Anna Maria Cingerling te trouwen, en aan de vader om in dat huwelijk te bewilligen (toestemming te verlenen; Jacobus was nog minderjarig). Secundair (dus als de hoofdeis verworpen zou worden) een betaling van honderd gulden wegens defloratie, de kraamkosten (f 25) en tot alimentatie van het kind wekelijks een gulden vanaf diens geboorte tot dit 25 jaar oud zou zijn of eerder in eigen onderhoud kon voorzien. De eiseres was *‘bereid en tevreeden omme met solemneele eede te zweeren nimmer met iemand anders dan met den eersten gedaagde vleesschelijke conversatie te hebben gepleegd’*. Anna Maria ondertekende het stuk met een kruisje; haar vader in typisch Duitse letters met **Andreass Singla of Singli**. Deze dagvaarding was door bode Christiaan van der Post overhandigd aan Jacobus en Johannes Molendijk met een kopie op 5 juli, dus een dag voor de zitting. Het vonnis luidde: *‘Gehoord de overeenkomst van partijen, condemneeren den eersten gedaagden de eyscheresse coram judice te trouwen en den tweeden gedaagden om hetzelfde huwelijk te gehengen en te gedoogen, met de*

kosten'. Een overeenkomst? Kennelijk heeft de indaging vader en zoon Molendijk dusdanig geïmponeerd dat ze maar akkoord gegaan zijn met een vermoedelijk door Scheltus opgesteld contract om alsnog te trouwen. Dat ze de proceskosten moesten betalen, zal ze al zwaar genoeg op de maag gelegen hebben.

En dus verwacht je dat een of twee weken later de ondertrouw plaatsvindt en de zaak netjes afloopt. Mooi niet dus. Integendeel: op de vergadering van 14 december 1804 van de Schepenbank was het weer raak: *“Jacobus Molendijk wordt op den mondelingen eisch van den hoofdofficier (=schout) gecondemneerd om, uit hoofde van gepleegde ontucht, gedurende drie dagen in een der vertrekken onder het Raadhuis alhier ten zijnen kosten met water en brood gespijsd te worden, mitsgaders in de kosten en misen van Justitie”*.

Kopergravure van het Raadhuis of stadhuis van Leiden van de kleine kaart van C Hagen. 1675. ELO

Wat zou hij nu weer geflikt hebben dat hem dat op drie dagen water en brood in een arrestantencel, plus de kosten van zijn proces en dat brood (aannemende dat het water gratis was) kwam te staan? Maar ja, als je in de nor zit, kun je niks verdienen en als er dan een moeder van je kind in je

nek staat te hijgen om alimentatie? Tja, van een kikker kun je niet eens veren, laat staan stuivers plukken. Je mag niemand dood wensen, maar Jacobus zal zeker een hartgrondige zucht geslaakt hebben toen hij vernam dat op 10 juni 1807 overleed en op 14 juni begraven werd Johannes, zijn zoon, wonende op de Waardgracht (dus bij zijn moeder), oud 5½ jaar. Mogelijk heeft zelfs Annemie wel een zucht geslaakt: nu het huwelijk met Jacobus Molendijk toch niet meer door ging of hoefde te gaan vanwege hun kind, had zij de handen vrij. Daarom vond op 27 oktober 1808 de ondertrouw plaats en op 12 november het huwelijk van **Gerrit van Bieze**, daggelder, wonende in Leiden op de Waardgracht, maar geboren te Katwijk aan den Rijn, met als getuige zijn daar wonende vader Teunis, en Annemie Singerling, geboren te Leiden, jongedochter (dus niet eerder gehuwd), met als getuige Antje Beljon, haar moeder, wonende op de Waardgracht. Nu wilde Gerrit zich wel definitief in Leiden vestigen en kreeg daarvoor op 12 december 1808 een borgbrief van Katwijk; als zijn ouders worden hierin genoemd **Teunis van Bieze** en **Leentje Taal**. Vermoedelijk zijn Gerrit en Annemie niet lang na hun huwelijk toch uit Leiden vertrokken. Er is althans geen spoor meer van hen hier te vinden. Ook Jacobus Molendijk vond een geschiktere partner, **Catharina Boom**. Op 28 oktober 1814 trouwde hij, inmiddels 34 jaar, wever, met Catharina die fruitverkoopster was en ook al 31. Uit het huwelijk werden een Hermanus in 1817 en een Johanna Christina in 1818 geboren, maar het laatste kind overleed al na een maand. Hij overleed als wever en man van Catharina Boom op 12 juli 1821, slechts 41 jaar oud; zij overleed als zijn weduwe op 20 april 1849, 66 jaar oud. Zijn ouders hadden in 1806 ook nog een onplezierige ervaring: op 7 maart 1806 staat in de acta van de Kerkenraad: *'Johannes Molendijk en Johanna Anna Kievit, voor deze vergadering ontboden zijnde, zijn door den Praeses ernstig bestraft over het clandestien laten dopen van het onecht kind van Annemietje Singeling, van hetwelk hun zoon als vader genoemd is'*. Overigens lieten een Jacobus Molendijk en **Johanna Dionet** op 6 september 1803 in de Pieterskerk zonder doopgetuigen een dochter **Mietje** dopen; ook dit is verdacht, daar een huwelijk niet te vinden is. Jacobus was gedoopt op 8 februari 1780 in de Marekerk, dus toen 23 jaar. Ook met deze dame trouwde hij niet. Zij trad op 6 april 1805 in het huwelijk met **Daniel Ju**; zij heet dan jongedochter te zijn. Die Mietje is kennelijk bij haar moeder en stiefvader blijven wonen, want op 19 juni

1824 overleed ten huize van Daniel Ju, 41 jaar, wolkammer, wonende Klaresteeeg Wijk 6 nr. 1020, **Maria Molenaar**, 21 jaar, spinster, dochter van Jacobus Molenaar en Johanna Dionet. Jacobus wordt vermeld als overleden, maar uit het feit dat Daniel niet eens de correcte naam van Jacobus Molendijk kende, is te vrezen dat ze geen contact meer met hem gehouden hadden. Wel klopte het dat hij overleden was, namelijk op 12 juli 1821. Tja, als je twee meiden in vrijwel dezelfde tijd zwanger maakt, wordt je leven wel gecompliceerd...

Maar was Annemie dan een meisje dat amper droog achter haar oren was toen ze haar avontuurtje of avontuur met Jacobus beleefde? Nou, niet heus. Zij was al 21 jaar en in arbeiderskringen was je dan echt wel volwassen (zij het niet juridisch). Zij was namelijk gedoopt op 27 juni 1782 in de Hooglandse kerk als dochter van Antje Biljon en, naar als vader opgegeven werd, Andries Cingerling. Of zich toen dezelfde taferelen afgespeeld hebben als later bij Annemie, zou nog nagespeurd kunnen worden, maar in ieder geval was het resultaat anders: op 7 augustus 1783 gingen in ondertrouw Andries Singeling, blekersknecht, jongman van Trigtingen in 't Hertogdom Wirtenburg, en Antje Biljon, die als getuige haar zuster **Anna de Vos** meenam. Zijn getuige was **Hendrik Karrer**, een kennis. Uit een in het Latijn gestelde akte van 14 mei 1791 deed Andreas Single, "Trichtingo Wurtembergensis", afstand van al zijn rechten als inwoner van Trichtingen. Dat is een plaatsje ten noorden van Rottweil, dat toen een vrije Rijksstad was, maar later ook bij Württemberg gevoegd werd. In de familie gaat het verhaal dat hij een Zwitserse soldaat uit de Alpen zou zijn, maar Trichtingen hoorde ook toen al tot Württemberg en de bergen zijn daar niet zo hoog.

Gedurende zeer lange tijd, van 1737 tot zijn dood in 1793, was hertog van Württemberg **Karl Eugen**. Hij was geboren in 1728, dus nog minderjarig toen hij hertog werd en stond tot 1744 onder regentschap. Maar tijdens zijn regering was hij een vrijwel absoluut heerser, die vooral zijn eigen belangen op het oog had. Mogelijk was de vader van Andries Singerling of Singli in Trichtingen komen wonen, maar afkomstig uit Zwitserland en dus haast vanzelfsprekend militair. Karl Eugen kon altijd wel wat soldaten gebruiken. Als Andries inderdaad soldaat geweest is, is er een plausibele reden waarom hij in Holland terechtkwam. Tijdens de Amerikaanse Onafhankelijkheidsoorlog (1775-1783) hadden de Britten een geweldige behoefte aan militairen om de Amerikaanse opstandelingen onder de

duim te krijgen en huurden daarvoor vooral in Duitse landen (beroeps)militairen. Ook Karl Eugen kon veel geld gebruiken, vooral voor de bouw van megalomane paleizen en een verspillende hofhouding. Maar in Amerika werden die netjes in het gelid marcherende soldaten door de Amerikanen, die het terrein ook veel beter kenden, in hinderlagen gelokt en dan gemakkelijk neergeschoten. Karl Eugen kon dus iedere man gebruiken om er een soldaat van te maken, en dat ging gepaard met de nodige dwang. Zijn schrikbewind noopte vele jongemannen om het land te ontvluchten.

Karel Eugenius, hertog van Württemberg. Wikipedia.

Zo is bijvoorbeeld ook het geslacht **Emeis** in Leiden begonnen: de stamvader was Württemberg ontvlucht om maar geen dienst te hoeven doen. Ook werden de troepen wel via Holland naar Amerika verscheept, wat natuurlijk gelegenheid bood hier te drossen. Maar men kan zich voorstellen dat Andries Singerling geen zin had om naar Amerika te gaan en later om naar zijn vaderstad terug te keren.

Deel twee betreft het verhaal van de moeder (en oma) van Annemie Singerling. Dat vindt u in de volgende aflevering van ons blad.

Bronnenboek 26: Rijnsburg

De planning was dat dit nieuwe bronnenboek eind 2020 zou verschijnen. Door corona heeft het echter vertraging opgelopen en zal de uitgave in het voorjaar 2021 gereed zijn.

Kwartierstaat Adrianus Vis

Door: Ank Poland

Op de foto zien we het gezin Piet Vis (1906 – 1952) en Lena Josina van der Willik (1908 – 1990) met hun kinderen ca. 1940.

Onder v.l.n.r. Jan (1937), Piet (1934), Geertje (1932) en tussen de ouders in de kleine Josina (1939). Hierna kwamen nog drie kinderen: Lena (1941), Marinus (1945) en Hans (1947).

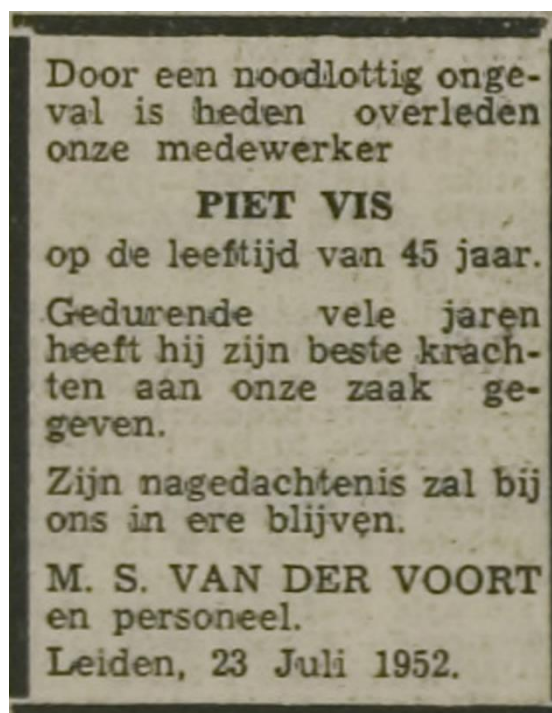
Het gezin woonde aan het Utrechtse Jaagpad 125 te Leiden. Piet Vis werkte als heier bij firma Van der Voort. Zoon Jan werd, net als zijn vader, heier bij dezelfde firma.

In 1952, in de buurt van Boskoop, ging er tijdens heiwerkzaamheden iets verschrikkelijk mis. Terwijl

zoon Jan aan de kant aan het werk was zag hij dat de heipaal, waar zijn vader mee bezig was, losschoot en bovenop zijn vader terecht kwam. Piet Vis overleed hierdoor op 45-jarige leeftijd.

Het lukte de 43-jarige Lena van der Willik als alleenstaande moeder zelf haar kinderen groot te brengen. Zij overleed in Katwijk op 82-jarige leeftijd.

Zoon Jan werd, net als zijn vader, organist in 'het Groene kerkje' te Oegstgeest. Ook speelde hij wel op het orgel in de Hooglandse kerk te Leiden.

<p>8. Adrianus Vis</p> <p>* Oudhuizen 7-5-1842 † Loosdrecht 13-3-1923 (80)</p> <p>Beroep: Veenman</p> <p>Ouders: Jan Vis en Woutertje van Dijl</p> <p>X 2 Wilnis 17-5-1872 X 1 Vinkeveen 3-4-1868 Neeltje van Doesburg</p>	<p>9. Krijntje Lankhorst</p> <p>* Wilnis 16-1-1850 † Wilnis 4-12-1898 (48)</p> <p>Ouders: Jan Lankhorst en Jannigje Goes</p>	<p>10. Johannes van Vliet</p> <p>* Ter Aar 11-10-1842 † Ter Aar 3-8-1916 (73)</p> <p>Beroep: Schipper</p> <p>Ouders: Adrianus van Vliet en Geertje Roos</p> <p>X Aarlanderveen 8-11-1864</p>	<p>11. Adriana Vermeulen</p> <p>* Aarlanderveen 3-9-1841 † Ter Aar 1-2-1911 (69)</p> <p>Ouders: Cornelis Vermeulen en Maria Jongejan</p>
<p>4. Jan Vis</p> <p>* Wilnis 14-9-1874 † Alphen a/d Rijn 26-7-1958 (83)</p> <p>Beroep: Schipper/veldarbeider</p> <p>X Ter Aar 18-5-1900</p>		<p>5. Geertje van Vliet</p> <p>* Ter Aar 26-9-1875 † Den Haag 21-5-1960 (86)</p>	
<p>2. Piet Vis</p> <p>* Zevenhoven (ZH) 5-10-1906 † Leiden 23 -7- 1952 (45)</p> <p>Beroep: Heier bij firma Van der Voort</p> <p>X Boskoop</p>			
<p>1. Jan Adrianus Vis</p> <p>* Leiden 18-1-1937 † Leiden 10-3-2007 (70)</p> <p>X Schiedam</p> <p>Beroep:</p>			

<p>12. Jan van der Willik</p> <p>* Boskoop 7-6-1838 † Boskoop 27-2-1912 (73)</p> <p>Beroep: Koopman / boomkweker</p> <p>Ouders: Jan van der Willik en Johanna Kalis</p> <p>X Alphen 14-2-1862</p>	<p>13. Clasina van Heijningen</p> <p>* Alphen en Rietveld 5-2-1837 † Leiden 23-6-1917 (80)</p> <p>Ouders: Pieter van Heijningen en Maria Arlman</p>	<p>14. Andries van Tol</p> <p>* Boskoop 26-4-1835 † Boskoop 18-2-1923 (87)</p> <p>Beroep: Boomkweker</p> <p>Ouders: Maarten van Tol en Lena van Noord</p> <p>X 1 Boskoop 27-7-1860 X 2 Boskoop 10-2-1893 Johanna Verkade</p>	<p>15. Hendrika Keijzer</p> <p>* Zuid-Waddinxveen 20-1-1835 † Boskoop 20-1-1892 (57)</p> <p>Ouders: Arij Keijzer en Joesje Benschop</p>
<p>6. Pieter Johannes van der Willik</p> <p>* Boskoop 10-5-1871 † Boskoop 29-11-1936 (65)</p> <p>Beroep: Koopman/boomkweker</p> <p>X Boskoop 9-8-1895</p>		<p>7. Josina van Tol</p> <p>* Boskoop 10-2-1874 † Boskoop 26-7-1947 (73)</p>	
<p>3. Lena Josina van der Willik</p> <p>* Boskoop 9-4-1908 † Katwijk 20-7-1990 (82)</p> <p>16-1-1931</p>			
<p>Maria Stol</p> <p>* Schiedam 5-3-1935 † Leiden 10-4-2007 (72)</p> <p>4-5-1961</p> <p>Heier / conciërge</p>			

Oud schrift (transcriptie op pag. 22)

Uit het Rechterlijk Archief Leiden inv.nr. 179, Quaat-klap van den Heer Officier, fol. 1. d.d. 24 november 1696.

Den 24 Novemb: 1696. op de iterative blaetjes
bij d^{re} N. vande Veldt heer vande
gebruick geuavrupt Romm.
mit de beuorden die van sijner raede
gedaen, over de wederberighwijst in
insolventij bij Casper Bijgel Mr fehou,
" makende inde voorsz gebruikte begeren,
albbien de heere Schepenen naer
becomen informatij ontkeut de voorn:
blaetse, den gesijden Casper Bijgel
gecondemnerdt, ten behoude vande
R^{re} Mr Daniël van Alphen, Root
officier deser stede, in een boot
van acht sjeude Ducatons, te ten
behoude vande medegeuorden
gebruick in een boot van twee
sjeude Ducatons, latende Hermanus
van Faugden sijne actie geuervordert
die hij ten sake vande auzgedaent
injurie tot laste vanden mede,
geu: Bijgel sjeude moqen willede
institueren.

Arie Vlasveld verdedigt de Kerkelijke Staat

Door: Cees Jan van den Hoek

Tijdens het zoeken naar onze voorouders kwam ik onder meer uit bij **Arie Vlasveld**, geboren op 22 november 1843 te Hazerswoude en overleden op 27 mei 1926 te Alphen aan den Rijn. Hij was een zoon van **Dirk Vlasveld** en **Marijtje Spruijt**.

Op zich niet veel bijzonders, maar deze Arie Vlasveld was één van de ruim drieduizend Nederlandse jongemannen die als Zouaaf [Pauselijk Soldaat] gediend hebben.

Dit vrijwilligersleger ging naar Italië om de Kerkelijke Staat te verdedigen tegen de aanvallen van de Italiaanse koning **Victor Emanuel II** en diens bondgenoot **Giuseppe Garibaldi**. De paus had een oproep aan de gehele katholieke wereld gedaan om jonge,

ongehuwde mannen te zenden om hem bij te staan teneinde de dreigende verwoesting van Rome te voorkomen.

In totaal kende het regiment 11.000 man, waaronder 3181 Nederlanders (het merendeel), 2964 Fransen, 1634 Belgen (voornamelijk Vlamingen), 700 Italianen en 500 Canadezen. De snit van hun uniformen was bijna gelijk aan die van de Franse Zouaven, zij het dat tuniekjasje en broek waren uitgevoerd in grijs met rode biesen. Als hoofddeksel droegen de pauselijke troepen een kepie - een fez werd gezien als te islamitisch voor de katholieke strijders.

De inzet van de Amsterdamse pater **Cornelis de Kruyf** (1813-1874) bij het werven van Nederlandse Zouaven en het voorbereiden op hun reis is hierbij vermeldenswaardig.

Van 1861 tot 1866 probeerden de Zouaven Garibaldi's troepen te verjagen of binnenlandse onlusten te onderdrukken. Eind 1866 werden de Franse troepen, die tot dan de Zouaven hadden ondersteund, uit Rome weggehaald, waarna het aantal Italiaanse aanvallen steeg. Hierop waren de Fransen genoodzaakt om weer troepen te sturen naar Italië. De Franse

legers en de Zouaven versloegen Garibaldi op 5 november 1867 te Mentana.

Arie Vlasveld was soldaat vanaf 3 maart 1866 en op 16 juli 1866 werd hij bevorderd tot korporaal. Op 3 november 1867 raakte hij gewond door een kogel in zijn rechterdij tijdens de slag van Mentana.

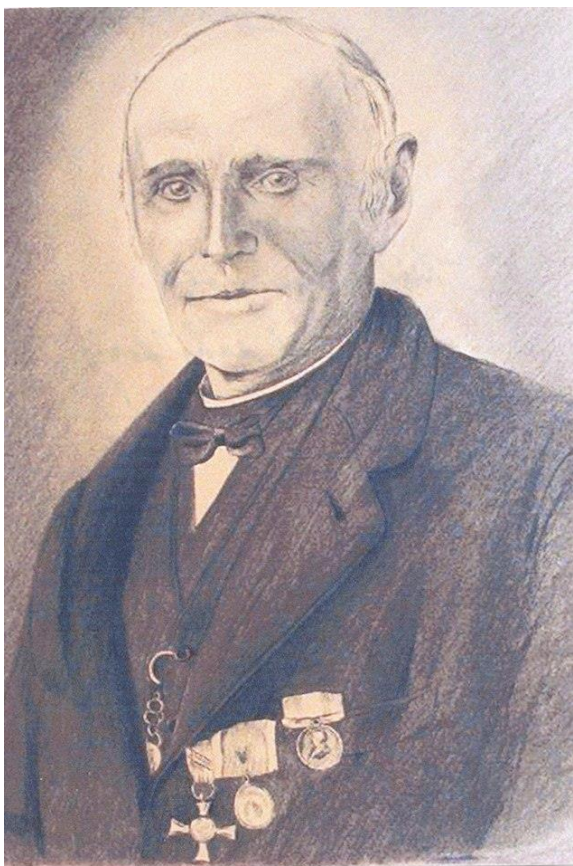
Op 28 maart 1869 verkreeg hij zijn eervol ontslag als Zouaaf en kwam hij onderscheiden met de gouden medaille en het Mentana-kruis weer terug naar Nederland.

Op 14 september 1877 huwde hij te Hazerswoude met **Johanna de Goede** [overleden 24 maart 1878]. Zij kregen twee kinderen: **Margaretha Vlasveld** [20-2-1878 - 10-04-1969] en **Theodorus Vlasveld** [20-02-1878 - 14-3-1878].

Op 8 mei 1879 hertrouwde hij te Hazerswoude met **Maria Wiltenburg**, geboren 16 februari 1846 te Oudshoorn, overleden 22 juli 1926 te Alphen aan den Rijn.

Zij krijgen zeven kinderen, waarvan er maar één zoon, genaamd **Dirk** ofwel **Theodorus Petrus**, volwassen wordt.

Omdat Arie in een niet-Nederlandse krijgsmacht gediend had, was hij zijn

Nederlandschap kwijt geraakt en kon hij geen aanspraak op ondersteuning vanuit de gemeente. Maar hij kreeg een klein beetje steun vanuit het Zouavenfonds.

Meer informatie is te vinden in het Zoauvenmuseum in Oudenbosch, een bezoek meer dan waard.

Mijn link met Arie Vlasveld loopt trouwens via zijn dochter Margaretha Vlasveld, die op 24 januari 1902 te Hazerswoude huwde met **Cornelis van Holstein**, geboren 27 oktober 1874 te Stompwijk en overleden 26 maart 1963 te Alphen aan den Rijn.

Deze mensen zijn de grootouders van mijn schoonvader.

Afbeeldingen: Cees Jan van den Hoek

Transcriptie oud schrift (zie pagina 19)

Door: Piet de Baar

Transcriptie van Rechterlijk Archief Leiden inv.nr. 179, Quaat-klap van den Heer Officier, fol. 1.

*Den 24 november 1696 op de iterative klachten bij dr. **N. van de Velde**, heer van de gebuurte genaempt Romen, met ende benevens die van sijnen rade gedaen over de wederhorigheyt ende insolentiën bij **Casper Biegel**, mr. schoenmaker, in de voors. gebuurte begaen, hebben de heeren schepenen naer becomen informatiën ontrent de voorn. klachte, den gesejde Casper Biegel gecondemneert ten behoeve van de heer mr. **Daniël van Alphen**, hooftofficier deser stede, in een boete van acht silvere ducats ende ten behoeve van de meergenoemde gebuurte in een boete van twee silvere ducats, latende **Hermanus van Tangeren** sijne actie gereserveert die hij ter sake van de aengedaene injurie tot laste van den meergenoemde Bygel soude mogen willen institueren.*

De quaat-klap van de (hoofd)officier (de deftige titel van de schout) van Leiden bevat een soort door zijn secretaris (bij rechtbanken heet dat griffier) bijgehouden eenvoudige vonnissen van de schepenbank, die om een of andere reden niet genotuleerd werden in het gewone Criminele Vonnis (ook wel Klacht)boek (Rechterlijk Archief inv.nr. 3; door H.M. van den Heuvel ontsloten in *De criminele vonnisboeken van Leiden 1533-1811*, in: *Rijnland, tijdschrift van sociale genealogie en streekgeschiedenis voor Leiden en omstreken* en thans ook op de website van ELO). Dit is het enige deel, althans dat bewaard gebleven is onder deze titel, en is bijgehouden in 1696 en 1697 en 1720-1728. Van het hele boek zijn slechts de eerste acht folii beschreven – wel een teken dat het administreren van vergelijkbare gevallen in dit register niet altijd de aandacht van de griffier had. Het Correctieboek (inv.nr. 4, 1392-1778) had meer voor de hand gelegen.

In dit geval diende mr. Daniël Simonsz. van Alphen (1638-1711), schout vanaf 11 november 1696, een aanklacht in bij de schepenbank; als kersvers benoemd schout had hij wellicht het idee om een nieuw soort registratie aan te leggen. Van hem is ook een montuur van de gerechtsroede bewaard gebleven (in De Lakenhal), met op de bodem gegraveerd D.V.A.Z.S. 1696, dus hij vatte zijn nieuwe taak zeer serieus op.

Vanzelfsprekend gingen de schepenen eerst informeren hoe het allemaal precies zat. Er was geklaagd door dr. N. van de Velde, mogelijk geen arts of doctor, maar gewoon: de heer N. van de Velde; als dat Nicolaas was, 1641-1702, lid van de Vroedschap vanaf 1673, dan moet hij op de Breestraat gewoond hebben, want het Gebuurte Roma, gesticht in 1591, omvatte de Maarsmansteeg en omgeving. Zie voor alles wat Gebuurten aangaat, het boek van Kees Walle, *Buurthouden. De geschiedenis van burengebruiken en buurtorganisaties in Leiden (14^e – 19^e eeuw)*, met name p. 307. Nicolaas van de Velde bekleedde tal van functies in het stadsbestuur, maar merkwaardigerwijze nooit het schepenenambt. Als Heer van zijn Gebuurte moest hij wel de rust en orde in zijn omgeving handhaven en nu kreeg hij te maken met een dusdanige querulant dat hij (en ook niet zijn raad) het zelf niet aankon en dus de klachten doorspeelde aan de schout. Zelfs iteratieve klachten, dus aanhoudende, meer dan eens. Het kwam Biegel te staan op twee boetes: 8 zilveren ducats ter waarde van 63 stuivers (dus f 27-4) voor de schout en 2 ducats (f 6-6) voor de gebuurte, dus in totaal f 33-10. Dat brengt iemand wel tot zwijgen en kalmte, afgezien van eerverlies.

Casper Biegel had kennelijk ook Hermanus van Tangeren beledigd (de aengedaene injurie) en de schepenen wilden daar nu nog geen vonnis in wijzen; zij lieten de kwestie aan Van Tangeren over. Mocht die het er niet bij hebben laten zitten, dan zal dat genoteerd zijn in het Vredemakersboek. Hoe dan ook, heel lang heeft men geen last meer gehad van Casper Bygel, want hij werd vanaf de Maakersteeg (dat moet dus wel de Maarsmansteeg onder het gebuurte Roma zijn, waar Kaspar Jorisz. Bygel van 1693 tot 1700 een eigen huis bezat) in de week van 20 tot 27 november 1700 in de Pieterskerk begraven; de weduwe van Kasper Bygel (Maria van der Kloet), kennelijk verhuisd naar de Janvossensteeg, werd in dezelfde kerk begraven in de week van 26 maart tot 2 april 1701.

Wederhorigheid = ongehoorzaamheid; insolentiën = geweldpleging.

Jaarverslag 2020 NGV-Rijnland

Door: Mauring Roest

1. Bestuur

Na het bewogen verenigingsjaar 2019, waarin de afdeling Rijnland van de NGV afscheid moest nemen van voorzitter Jan Tolboom, volgde een coronajaar met een geheel onverwachte beperking van de meeste verenigingsactiviteiten. Dit was vooral een beperking van de mogelijkheden om onze genealogiehobby te kunnen uitoefenen, en om daarmee iets in verenigingsverband te kunnen doen.

Volgens de planning van 2020 zou de ad-interimvoorzitter, de heer A. Stikkelorum, op de ALV van 21 april 2020 worden voorgedragen als voorzitter, terwijl de aftredende bestuursleden, mw. A.C. Poland, en de heren C.J. van den Hoek en D.M. Roest, allen herkiesbaar, hoopten opnieuw benoemd te worden. De ALV kon geen doorgang vinden, evenals alle andere gezamenlijke bijeenkomsten die voor de rest van het jaar gepland stonden. De leden van de afdeling hebben dus nog geen formele goedkeuring kunnen verlenen aan de benoeming van genoemde vier bestuursleden, hopelijk kan dat alsnog gebeuren in 2021. In afwachting van die goedkeuring vormen deze vier leden samen met de zittende vier leden het achtkoppige afdelingsbestuur.

Onderling heeft een kleine herschikking plaatsgevonden van de functies. Aan het einde van het verslagjaar was de samenstelling van het bestuur als volgt:

	Aftredend
Dhr. A. (Ab) Stikkelorum, voorzitter a.i.	(2020) 2022
Dhr. R. (Rob) van der Hulst, 1 ^e secretaris	2021
Dhr. D.M. (Mauring) Roest, 2 ^e secretaris	(2020) 2023
Dhr. C.J. (Cees Jan) van den Hoek, penningmeester/budgethouder	(2020) 2023
Mw. S.G. (Sytske) Visscher, communicatie/PR	2021
Dhr. G.J. (Jan) Leeuwenhoek, lid	2022
Dhr. A.J. (Bram) Plantinga, lid	2022
Mw. A.C. (Ank) Poland, (eind)red. mededelingenblad	(2020) 2023

De geplande landelijke ledenvergaderingen van de NGV konden helaas ook niet doorgaan. Het voorzittersoverleg van 11 januari 2020 is bijgewoond door de heren Stikkelorum en Van der Hulst, het voorzittersoverleg van 26 september alleen door dhr. Stikkelorum. Toen duidelijk werd dat ook in het najaar geen landelijke bijeenkomsten zoals een AV, mogelijk zouden zijn, is een nieuwe overlegvorm gekozen: het clusteroverleg. Eerste secretaris Van der Hulst heeft namens de afdeling op 14 oktober het overleg van cluster 3 (bestaande uit de afdelingen Delfland, Rotterdam, Rijnland en Zeeland) bijgewoond. Ondertussen heeft het hoofdbestuur in april Beleidsplan 2021-2024 uitgebracht, uiteraard kwam dit plan uitgebreid aan de orde bij de clusteroverleggen. Belangrijke gespreksonderwerpen bij al deze vergaderingen waren en blijven (1) de financiële toestand van de NGV en, daarmee samenhangend, (2) de situatie rond de ICT. Juist in deze coronatijd blijkt hoe belangrijk het is om de ICT op orde te hebben, enerzijds voor de communicatie met de leden, anderzijds omdat je als vereniging de leden via een site nog iets kunt bieden, denk aan bronnen, publicaties enz. Het langzaam dalende aantal leden en de stijgende kosten, met name op het gebied van ICT en huisvesting, vormen op de achtergrond een zorgelijk ontwikkeling. Het feit dat het hoofdbestuur bestaat uit hooguit een handvol actieve mensen, betekent dat zij per persoon ontzettend veel werk (moeten) verrichten. Wat betreft de bemensing van het HB is er hoop in de vorm van de aankondiging van de voordracht van drie nieuwe leden en een herbenoeming in de komende AV van 9 januari 2021.

2. Ledenbestand

Op 1 januari 2020 telde de afdeling Rijnland 302 leden en 32 bijkomende lidmaatschappen (totaal 334). In de loop van het verslagjaar zijn er een paar nieuwe leden bijgekomen en hebben andere leden hun lidmaatschap opgezegd, zijn lid geworden van een andere afdeling van de NGV of werden door het hoofdbestuur geroyeerd. Helaas zijn ook 8 leden overleden. Het aantal leden aan het eind van dit verslagjaar bedraagt 290 en 28 bijkomende lidmaatschappen, totaal derhalve 318 afdelingsleden (30 november). Twee leden van de afdeling hebben recht op de oorkonde voor hun 40-jarig lidmaatschap. Doordat de jubileumbijeenkomst ter

gelegenheid van het 35-jarig bestaan door de Covid-19 perikelen helaas is komen te vervallen zal de uitreiking van de oorkondes op een later tijdstip plaats vinden.

3. Vergaderingen van het afdelingsbestuur

In het verslagjaar kwam het afdelingsbestuur drie maal bijeen en wel op 13 januari, 8 juni, 22 september, telkens bij één van de bestuursleden thuis. Tussentijds vond uiteraard veelvuldig mailcontact plaats tussen de bestuursleden (gemiddeld bijna om de dag).

4. Afdelingsbijeekomsten

De enige lezing in 2020 is op 18 februari gehouden, ook deze keer in Scheppingskerk, Van Poelgeestlaan 2 te Leiderdorp. Spreker was de heer G. Woertman. Het onderwerp van zijn lezing was “Genealogie en DNA”. Het aantal bezoekers was 33.

In februari en maart vonden de gebruikelijke voorouderspreekuren plaats, vanaf april was dat uiteraard niet mee mogelijk.

5. Informatievoorziening, publicaties en publiciteit

a. In januari, juni en september verschenen drie edities van het mededelingenblad met informatie voor de afdelingsleden (nummers 72 tot en met 74; de totale omvang bedroeg 146 pagina's. De redactie, layout en contacten met de drukkerij worden verzorgd door mw. Ank Poland, de verzending wordt geregeld door dhr. Jan Leeuwenhoek. Inmiddels zijn 25 jaargangen verschenen, dat was op zich al een jubileum, maar het extra dikke mededelingenblad nr. 74 stond in het teken van 35 jaar afdeling Rijnland met uiteenlopende bijdragen van vijftien schrijvers, meest leden van de afdeling. De afdelingsbladen zijn in principe m.u.v. de laatste jaargang digitaal in te zien afdelingswebsite. Die gegevens hopen we in 2021 weer te vinden onder <https://ngv.nl> als de afdelingen daar hun plekje weer hebben gekregen.

b. De landelijke website <https://ontdekjouwverhaal.nl> wordt vervangen door de oude vertrouwde site <https://ngv.nl>. Te zijner tijd zal daar weer informatie verschijnen over de afdeling, publicaties, zoals de kwartierstatenboeken en de bronnenboeken, lezingen.

c. Op 30 juni kwam de PR-commissie van het afdelingsbestuur bijeen, bestaand uit de dames Poland en Visscher en de heren Stikkelorum en Van den Hoek.

d. Voor zover de NGV-website hiertoe de mogelijkheid bood, informeerde mw. Visscher met een nieuwsbrief de leden over de afdelingsavonden en de voorouderspreekuren, hoewel het dan helaas vooral ging over het niet doorgaan van die activiteiten. Ook verzorgde zij de publiciteit over onze activiteiten bij de lokale nieuwsbladen.

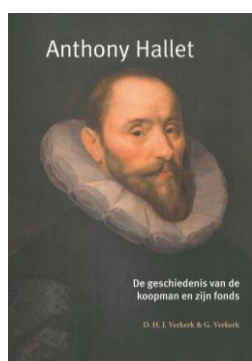
e. De facebook-pagina van de afdeling wordt verzorgd door mw. Maryke Snels en dhr. Cees Jan van den Hoek.

f. De afdeling is lid van de *Stichting Historische Publicaties Holland-Rijnland* die de website www.Rijnlandgechiedenis.nl beheert. Dhr. Van den Hoek verzorgt op deze site de bijdrage van onze afdeling met informatie over onze activiteiten.

Het bestuur zegt de oud-bestuursleden mw. Maryke Snels en dhr. Jan van Egmond dank voor hun werk ten behoeve van het mededelingenblad, de website en de publicaties van de afdeling.

Anthony Hallet *De geschiedenis van de koopman en zijn fonds*

Door: Piet de Baar

Op 15 september 1612 overleed in Utrecht Anthony (Antoine e.d.) Hallet, een uit de buurt van Mons (Bergen) in Henegouwen afkomstige koopman. Door de familierelaties van vooral moederszijde (de Malapert) dreef hij handel in een groot deel van Europa, maar omdat hij op religieus gebied het Calvinisme aanhing, kon hij dat niet meer doen vanuit Antwerpen of een andere stad onder het bewind van de Spaanse koningen. Zo verbleef hij lang in Keulen en andere Duitse steden, maar zag kennelijk meer winstkansen in Holland en Utrecht. Zo was hij een belangrijk 'aandeelhouder' in de droogmaking van de Beemster. Op 29 maart 1610 schreef hij in Keulen eigenhandig zijn testament in het Frans, waarin hij talloze legaten vastlegde, en onder meer een studiebeurs voor een aantal (7 à 8) studenten instelde. Daartoe moest 24.000 gulden dusdanig belegd

worden dat uit de rente daarvan die beurzen bekostigd konden worden. De erfgenamen interpreteerden dat (vanwege een dubbelzinnige beschrijving) dusdanig dat zij 48.000 gulden zouden oormerken, daarover 5 % rente voor de studiebeurzen uitkeren en alles wat er méér aan rente zou binnenkomen, zelf behouden. Hallet had het allemaal zo simpel beschreven dat misverstanden en regelrechte ruzies onvermijdelijk waren. Hoewel Hallet niet expliciet beschreven had dat de studenten Theologie zouden moeten studeren, en na hun studie predikant bij de Waalse Kerk zouden moeten worden, werd dat door de erfgenamen wel zo geïnterpreteerd. Men koos hiertoe de Universiteit van Leiden; die van Utrecht bestond toen nog niet. De Waalse Kerk had in Leiden een eigen opleidingsinstituut, op de Groenhazengracht, en voortaan werden de 'bursalen van Hallet' in het Waalse College gehuisvest en door de regent, **Daniel Colonius**, van eten, drinken en studiemateriaal voorzien tegen een vast bedrag per persoon. Nu werd de regent aangesteld door de Waalse Synode en vaak konden de erfgenamen zich met de keuze verenigen, maar soms leidde dat tot hopeloze conflicten. Daarom werden in 1682 de banden verbroken en waren de studenten vrij in hun huisvesting. In die tijd bedroeg een beurs voldoende om het grootste deel van de studiekosten te dragen, maar zeker in de negentiende en twintigste eeuw verminderde dat dusdanig dat zeker na de oorlog er niet meer overbleef dan een tegemoetkoming in de aanschaf van boeken.

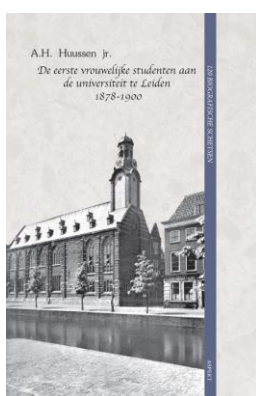
Uiteraard waren er in de geschiedenis van het fonds genoeg conflicten en eigenaardigheden om vele pagina's van het boek te vullen. Maar toch gaan de meeste over genealogische zaken. Dat hangt samen met de regeling van de beurzen: die werden vergeven (vaak wel op voordracht van de regent) door de erfgenamen, in eerste instantie drie (**Nicolas de Malapert** en zijn zussen **Catharina** en **Susanna**), maar na het kinderloos overlijden van Nicolas door vijf staken, allen nakomelingen van de zussen, en dan met name in vrouwelijke lijn (Catharina had slechts drie dochters), waardoor al heel snel allerlei andere namen opduiken, al bleef de naam **Van Panhuys** vele generaties lang aan het Fonds verbonden. Susanna was getrouwd met **Andries van der Meulen**, een broer van de in Leiden bekende **Daniël van der Meulen**. Zijn zonen noemden zich **Van der Muelen** en pas na het overlijden van jhr. **J.C.E. van der Muelen** in 1942 kwam die naam niet meer voor onder de regenten. Al de erfgenamen en later regenten of hoe ook genaamd van het Fonds, behoorden tot de

hoogste kringen van het patriciaat van Leiden, Utrecht en een enkele andere stad. Van hen zijn er zelfs twee bladzijden met afbeeldingen in kleur van hun familiewapens. Maar van hen zullen niet velen afstammen. In totaal worden zo 79 personen met hun biografietje behandeld.

Belangrijker zijn de bursalen, studenten theologie, waarvan er in totaal 875 in de administratie gevonden zijn. Zij worden redelijk uitvoerig behandeld. Een beperkt aantal is zelfs zeer uitvoerig behandeld, waarvan genoemd kunnen worden **Abraham Heidanus** (later hoogleraar theologie in Leiden), **Jacobus du Bois** (later predikant in Leiden), **Jacobus Capitein** (de bekende negerslaaf, die *Over de slavernij, als niet strijdig met de christelijke vrijheid* sprak en als predikant in Elmina (Ghana) aan lager wal raakte) en **J.N. Bakhuizen van den Brink** (hoogleraar theologie in Leiden). Ook de regenten van het Waalse College en later de Leidse hoogleraren theologie en predikanten die de bursalen begeleidden, 28 stuks, worden in de tekst haast allemaal meer of minder uitvoerig ten tonele gevoerd. Kortom, zeker voor wie een in Leiden opgeleide predikant in zijn voorgeslacht heeft, misstaat zeker een blik in de lijst bursalen niet. Ook al is de informatie mogelijk al wel bekend, dat het fonds Hallet met een soms vrij grote bijdrage de studie van heel wat arme studenten mogelijk gemaakt heeft, zal niet vaak al tevoren bekend zijn.

D.H.J. Verkerk & G. Verkerk, *Anthony Hallet. De geschiedenis van de koopman en zijn fonds*. Leiden, Ginkgo, 2020. 330 p. ISBN 978-90-71256-84-4. € 35,00.

Wetenswaardigheden

Vrouwelijke studenten aan de universtiteit

Dat momenteel meer vrouwen dan mannen studeren aan de universiteit is een grote verandering t.o.v. anderhalve eeuw geleden. Dhr. Huussen brengt in zijn boek de eerste 120 vrouwelijke studenten in beeld door middel van biografische schetsen. In zijn boek wordt ook veel aandacht besteed aan het tijdsbeeld waarin de vrouwen leefden. Het vergde een mentaliteitsverandering in de samenleving dat zij mochten studeren. De geest van zowel de mannen als de vrouwen moest er klaar voor zijn.

A.H. Huussen jr. (2020) *De eerste vrouwelijke studenten aan de universtiteit te Leiden 1878-1900*. 120 biografische schetsen. 350 pagina's € 29,95.

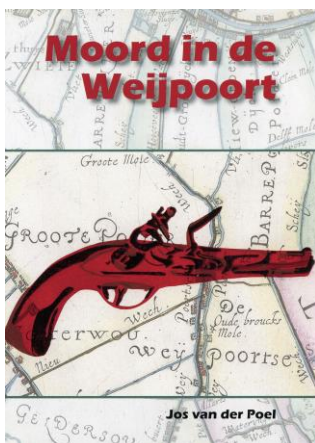
Boek: Onze Heerlijkheid Alckemade

Het boek, geschreven door vader en zoon Gerrit en Jan Kuipers, vertelt het verhaal van 1000 jaar geschiedenis van Alckemade bekeken door de ogen van de voorouders van beide schrijvers. Zij vinden hun vele voorouders terug als veenmannen, turfschippers en turfarbeiders, scheepmakers, herbergiers, herenboeren, een crimineel rechter, een schoolmeester, een melkventer, een ijzersmid, een hoefsmid, maar ook als armmeesters, klopjes (kosteressen) en schuilkerkhouders in de periode

na de Tachtigjarige Oorlog, waarin katholieken hun gedoogde godsdienst alleen in het verborgene konden belijden. Ze streden tegen de Franse Zonnekoning in rampjaar 1672, of waren orangist of patriotten in de roerige periode rond 1780 die voorafging aan de Franse Tijd. Ook ontkwamen zij niet aan de vele ziekten die rondwaarden in verschillende perioden. Het boek zit boordevol historische kaarten, schema's en foto's. Gerrit en Jan Kuipers, *Onze Heerlijkheid Alckemade*. Selfpublishingplatform Brave New Books. Te koop bij <https://www.bol.com/nl/b/brave-newbooks/8892641/>. 609 pagina's. Prijs: €36,00.

Roman over waargebeurde moord in de 'Weijpoort'

Deze roman is gebaseerd op een waar gebeurde moord in de eerste helft van de achttiende eeuw. Min of meer bij toeval ontdekten 'onderzoekers' van Oud Zoeterwoude een stapel vergeelde documenten. Bij nadere bestudering bleek dat ooit in de Weijpoort een lugubere moord is gepleegd op **Arie Immerseel**. Hoewel het niet het meest wenselijke thema was, was de interesse meer dan gewekt.

Het drietal Thea Onderwater, Jos van der Poel en Paul Onderwater beet zich er in vast. Zij hebben heel veel vervolgonderzoek gedaan, op een gegeven moment had het speurwerk zelfs iets weg van monnikenwerk. Tal van feiten zijn op een rijtje gezet en het drietal besloot een flink aantal van die waargebeurde zaken rond de moord samen te vatten en te verwoorden in een boek. Voor bestelwijze zie: <https://www.oudzoeterwoude.nl/>. 124 pagina's. € 9,90.

In Mededelingenblad 66 schreef Jan Koolloos het verhaal over de familie Van Immerseel 'Twee moorden binnen één gezin', waarna hij in blad 67 een fragmentgenealogie publiceerde over deze familie.

Online-bronnen voor de laatmiddeleeuwse Nederlanden

Op de site van universiteit Leiden vinden we als onderdeel van de onderzoekschool <https://www.universiteitleiden.nl/onderzoekschool-medievistiek/onderzoek/hulpmiddelen?fbclid=IwAR1w4Xy36rjUveZHxD>

bYp2K-

vtSzWhKFN7zz2nuUHWP_QbO4e9RZu18Czzc#introductie,hulpmiddelen-voor-onderzoek-en-heuristiek

- Een overzicht van online-bronnen voor de laatmiddeleeuwse Nederlanden. Het vormt daarmee een eerste toegang tot:
 - vele handschriften en archiefstukken, voornamelijk in de archieven en bibliotheken van Nederland en België,
 - een aantal belangrijke online zoekhulpmiddelen en naslagwerken.
- Een aantal hulpmiddelen voor het lezen en interpreteren van middeleeuwse bronnen.

Dit overzicht is opgesteld door Robert Stein van universiteit Leiden, met medewerking van de leden van de sectie Middeleeuwse Geschiedenis (Leiden) en vele vriendelijke collega's. Beslist de moeite waard.

Boek: Kris Kras door Rijnsburg

Op 35-jarige leeftijd stapte de vrachtwagenchauffeur Henk Brussee het archief binnen om meer te weten te komen over de Langevaart. Deze was, toen hij vier jaar oud was, voor zijn neus gedempt en dat bleef hem fascineren. Inmiddels heeft hij meer boeken geschreven, o.a. over deze Langevaart en over de Rijnsburgse middenstand. Nu dus een boek van zijn hand over de Rijnsburgse straatnamen. Daarbij kwamen automatisch verhalen over huizen en hun bewoners en dat gaat kris kras door Rijnsburg. Evenmin ontbreken verhalen over grenswijzigingen tussen Oegstgeest en Rijnsburg in dit boek.

Hendrik P. Brussee, *Kris Kras door Rijnsburg*.

Bestellen via email: kriskrasrijnsburg@gmail.com of tel. 071-3621351. € 18,-.

België, Van den Broele genealogische databanken

In Vlaanderen is Van den Broele een bekende speler als het aankomt op het realiseren van databanken met genealogische bronnen voor de verschillende Vlaamse gemeenten. Het aantal van deze databanken neemt nog altijd toe. Daarom nu een goede opsomming welke databanken er tot nu toe gerealiseerd zijn:

Antwerpen

- Geel: <https://www.genealogiegeel.be/>
- Mechelen: <https://www.mechelsegenealogischebronnen.be/>
- Rijkevorsel: <https://archiefbank.rijkevorsel.be/>
- Schilde: <https://genealogie.schilde.be/>
- Turnhout: <https://genealogie.turnhout.be/>

Limburg

- Hasselt: <https://genealogie.hasselt.be/>
- Houthalen-Helchteren:
<https://stamboomonderzoek.houthalen-helchteren.be/>
- Pelt: <https://akten.gemeentepelt.be/>
- Zonhoven: <https://zonhoven.archiefonline.be/>

Oost-Vlaanderen

- Evergem: <https://stamboom.evergem.be/>

West-Vlaanderen

- Brugge: <https://www.archiefbankbrugge.be/>
- Kortrijk: <http://genealogie.kortrijk.be/>
- Ledegem: <https://archiefl.edegem.be/>
- Wingene: <https://archiefl.wingene.be/>
- Zedelgem: <https://archiefbank.zedelgem.be/>

Website ‘Bronbewerkingen Noordwijk en Noordwijkerhout’ uitgebreid

Frans Angevaare heeft zijn bovengenoemde website weer uitgebreid met nieuwe aanvullingen. De overzichten zijn dit keer aangevuld met Noordwijkers en Noordwijkerhouters die buiten deze dorpen trouwden en/of woonden. Dat werden er zóveel (ruim 1700 gezinnen) dat ze in een apart bestand zijn geplaatst in twee grote groepen:

- Degenen die woonden in wat nu de Bollenstreek wordt genoemd – het hele gebied van Vogelenzang tot en met Voorhout lijkt soms wel één grote aangetrouwde familie.

- Dorpelingen die naar de stad (met name Leiden) trokken. Een bonte verzameling van bakkers, schippers, dienstmaagden, timmerlieden en wat al niet meer die opging in de stadsbevolking. Veel diffuser dus dan de eerste groep, behalve enkele kleine kolonies vissers/viskopers in Leiden en Rotterdam.
- Verder is nog een aantal Noordwijkse gezinnen toegevoegd, en zijn tal van kleinere wijzigingen, correcties en andere verbeteringen doorgevoerd.

De gezinsoverzichten (en andere bronbewerkingen) zijn te vinden op <http://home.kpn.nl/f.angevaare/bronbew.html>

Boek: Tussen Voorschoten en Leiden

Vinkweg, Valkenburgseweg, Rijndijk en Ommedijkseweg

Een ruim 160 pagina's tellend boek met prachtige historische foto's en tekeningen over het gebied aan de Rijn bij Voorschoten. Dat was vroeger een bedrijvig gebied met fabrieken, een scheepswerf, heel veel winkels en drie logementen en vele bewoners. De historicus Jan Sloof wil met dit boek herinneringen aan oude tijden in leven houden. Hij vertelt o.a. over de spoorwegramp en de grenswijziging met Leiden.

Het boek kost 15,- en is te koop bij Voorschotense boekhandels.

Redactie afdelingsblad - Statuut

Redactie / lay-out / scans c.a.: mw. Ank Poland

1. De redactie publiceert graag artikelen van onze leden.
2. De redactie houdt zich het recht voor artikelen te weigeren, in te korten of aan te passen, dit in overleg met de afzender.
3. De redactie is niet verantwoordelijk voor artikelen op naam.
4. Publicering vindt z.s.m. plaats. Tijdgebonden informatie heeft voorrang.
5. Publicaties in dit blad mogen worden gekopieerd, mits met bronvermelding en onder toezending van een presentexemplaar.
6. Uw bijdrage in de vorm van archiefvondsten c.a. zijn zeker welkom.
7. De **sluitingsdatum** inzenden van kopij voor nr. 76 is 12 mei 2021.
8. De kopij, bij voorkeur als bijlage per e-mail naar ank.poland@xs4all.nl

Bestuur van afdeling Rijnland

Voorzitter ad-interim / afgevaardigde alg. ledenvergadering:

Dhr. A. Stikkelorum, van Hogendorpweg 22, 2253 VW Voorschoten ☎ 071 – 576 4355
E-mail: voorzitter-ryn@ngv.nl

1^e secretaris: Plv. afgevaardigde alg. ledenvergadering:

Dhr. R. van der Hulst, Aziëlaan 117, 2408 HZ Alphen a/d Rijn ☎ 06 – 2111 7450
E-mail: secretaris-ryn@ngv.nl

2^e secretaris: Plv. afgevaardigde alg. ledenvergadering:

Dhr. D.M. Roest, Ridderhoflaan 35, 2396 CJ Koudekerk a/d Rijn ☎ 071 – 889 2354
E-mail: mauring@gmail.com

Penningmeester:

Dhr. C.J. van den Hoek, Koraalzwam 58, 2403 SM Alphen a/d Rijn ☎ 0172 – 438964
E-mail: penningmeester-RYN@ngv.nl

Bank NL73 INGB 0589 6198 02 t.n.v. NGV te Bunnik.

(Bij omschrijving altijd toevoegen: **t.n.v. Afd. Rijnland**)

Bestuurslid / PR:

Mw. S.G. Visscher, Noachstraat 68, 2324 LT Leiden ☎ 071 – 576 6395
E-mail: nieuwsredacteur-RYN@ngv.nl

Bestuurslid:

Dhr. G.J. Leeuwenhoek, Morsstraat 15, 2312 BK Leiden ☎ 071 – 512 1374
E-mail: jan@leeuwenhoek.nl

Bestuurslid:

Dhr. A.J. Plantinga, Vronkenlaan 26, 2352 EP Leiderdorp ☎ 071 – 541 0572
E-mail: ajplantinga@ziggo.nl

Bestuurslid: Eindredactie mededelingenblad:

Mw. A.C. Poland, Jean Pesijnhof 10, 2311 SM Leiden ☎ 071 – 514 0016
E-mail: ank.poland@xs4all.nl

Redactie mededelingenblad Rijnland

Mw. A.C. Poland ☎ 071-5140016
E-mail: ank.poland@xs4all.nl

Mw. M.J. Snels

E-mail: snelseyk@hetnet.nl

Dhr. G. J. Leeuwenhoek

Redactie Bronnenboeken

Mw. J. Bos-Bliek

E-mail: anneke.bliek.boskoop@hetnet.nl

Dhr. J. van Egmond

E-mail: jvanegmond@casema.nl

Webredactie: Mw. S.G. Visscher, mw. M.J. Snels, mw. A.C. Poland

Colofon: Dit blad verschijnt drie à vier keer per jaar en is een uitgave van afdeling Rijnland van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV).

Omslag blad: De ondergrond wordt gevormd door een kaart van het Hoogheemraadschap van Rijnland. De kaart is samengesteld door Floris Balthasars in 1615 en verscheen in 1615 in boekvorm en als wandkaart (165 x 162 cm).

© 2021 – overname van artikelen en teksten is slechts toegestaan onder nadrukkelijke verwijzing naar dit blad en met vermelding van de auteur.

Voor nadere informatie de website van de NGV: <https://ngv.nl/>

Oplage 400 exemplaren

Drukkerij van der Linden, Leiden

PARS

Afzender:
NGV afd. Rijnland
secr. Aziëlaan 117
NL 2408 HZ
Alphen aan den Rijn

Port Betaald
Port Payé
Pays-Bas

